

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS**

EU:n yleinen tietosuoja-asetus

13 ja 14 artiklat

Laatimispäivä: 26.10.2023

Jyväskylän yliopiston osatutkimus

Tietoa tutkimukseen osallistuvalle

Olet osallistumassa Jyväskylän, Lapin ja Tampereen yliopistojen tekemään tutkimukseen Yli 65-vuotiaiden media- ja robottilukutaidot (MediaRoboLit65+). Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa. Tämä tietosuojailmoitus koskee MediaRoboLit65+ tutkimuksen Jyväskylän yliopiston osatoteutusta, jossa tutkitaan hoivakotien asukkaiden ja henkilökunnan ajatuksia ja käyttökokemuksia sosiaalisista roboteista sekä media- ja robottilukutaitoa käsittelevän kyselyn vastauksia.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän selosteen kohdassa 17 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Yhteisrekisterinpitäjäyys:

Lapin yliopisto

Osoite: PL 122 (Yliopistonkatu 8), 96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa:

Nimi: Päivi Rasi-Heikkinen

Osoite: Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, PL 122, 96101 Rovaniemi

Puhelinnumero: 040 484 4240

Sähköpostiosoite: paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

Jyväskylän yliopisto

Osoite: PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa:

Nimi: Heli Valokivi

Osoite: Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, PL 35 (Keskussairaalantie 2, OPK 206) PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Puhelinnumero: 040 664 1514

Sähköpostiosoite: heli.valokivi@jyu.fi

Tampereen yliopisto

Osoite: Kalevantie 4, 33014 Tampereen yliopisto

Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa:

Nimi: Aino Ahtinen

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Osoite: Korkeakoulunkatu 7, 33720 Tampere
Puhelinnumero: 0503015444
Sähköpostiosoite: aino.ahtinen@tuni.fi

Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Teemme tutkimusta yli 65-vuotiaiden Suomessa asuvien media- ja robottilukutaidoista sekä niihin liittyvistä tukitarpeista. Tutkimuksen toteuttavat Lapin yliopisto, Jyväskylän yliopisto ja Tampereen yliopisto. Tutkimuksemme rahoittaa Suomen Akatemia.

Medialukutaidoilla tarkoitetaan kykyä löytää tietoa erilaisista medioista (esim. sanomalehdet, radio, TV, internet), arvioida tietoja kriittisesti sekä tuottaa itse erilaisia mediasisältöjä. Robottilukutaidoilla puolestaan tarkoitetaan taitoja ymmärtää robotteja ja olla vuorovaikutuksessa niiden kanssa. Olette kuitenkin erittäin tervetullut osallistumaan tutkimukseen, vaikka ette olisi koskaan ollut tekemisissä robotin kanssa.

Tutkimus tuottaa tietoa, joka auttaa vahvistamaan ikäihmisten media- ja robottilukutaitoja sekä heidän oppimistaan, hyvinvointiaan ja osallisuuttaan yhteiskunnassa.

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voitte milloin tahansa syytä kertomatta keskeyttää tai lopettaa osallistumisenne tutkimukseen ilman, että siitä aiheutuu teille kielteisiä seuraamuksia. Keskeyttämiseen tai lopettamiseen asti Teistä kerättyjä tutkimusaineistoja voidaan edelleen hyödyntää tutkimuksessa.

Henkilötietoja käsittelyn tarkoitus on tieteellinen tutkimus. Nimitietoa käytetään vain suostumuksen saamisen varmistamiseen ja dokumentointiin. Ääni- ja videomateriaalia käytetään tutkimusaineiston litterointiin, ja tässä vaiheessa tutkimusdata muutetaan tunnistettomaan muotoon. Tunnistettoman tutkimusdatan perusteella kirjoitetaan tieteellisiä artikkeleita. Tutkimuksesta kirjoitetaan myös sosiaalisen median artikkeleita. Henkilötietoja tai muuta tunnistetietoa ei julkaista missään ja se säilytetään erillään.

Tutkimustiedotteessa on annettu tarkempaa tietoa tutkimuksen toteutuksesta käytännössä ja tavoitteista.

2. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Kohdassa 1 luetellut organisaatiot toimivat tässä tutkimuksessa yhteisrekisterinpitäjinä, eli ne määrittelevät yhdessä henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot.

Tutkittavat voivat tehdä kaikki tähän tutkimukseen liittyvät pyynnöt rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseksi alla olevalle yhteyshenkilölle:

Lapin yliopisto

Osoite: PL 122 (Yliopistonkatu 8), 96101 Rovaniemi

Yhteyshenkilö tutkimusta koskeissa asioissa:

Nimi: Päivi Rasi-Heikkinen

Osoite: Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, PL 122, 96101 Rovaniemi

Puhelinnumero: 040 484 4240

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Sähköpostiosoite: paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

Yhteyshenkilö välittää tarvittaessa pyynnön myös muille yhteisrekisterinpitäjänä toimiville organisaatioille.

Tutkittava voi käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan. Tällöin vastaanottaja voi tarvittaessa välittää pyynnön tai vaatimuksen myös muille yhteisrekisterinpitäjille.

3. Tutkimuksen vastuullinen tutkija tai tutkimuksesta vastaava ryhmä

Tutkimushankkeen vastuullinen johtaja: Päivi Rasi-Heikkinen

Osoite: Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, PL 122, 96101 Rovaniemi

Puhelinnumero: 040 484 4240

Sähköpostiosoite: paivi.rasi-heikkinen@ulapland.fi

Jyväskylän yliopiston osatoteutuksen vastuullinen tutkija: Heli Valokivi

Osoite: Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, PL 35 (Keskussairaalantie 2, OPK 206) PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Puhelinnumero: 040 664 1514

Sähköpostiosoite: heli.valokivi@jyu.fi

4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@jyu.fi, 040 805 3297

Lapin yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@ulapland.fi, 040 735 6200

Tampereen yliopiston tietosuojavastaava: dpo@tuni.fi

5. Tutkimuksen suorittajat

Jyväskylän yliopiston Humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen tutkijat: Heli Valokivi, professori, heli.valokivi@jyu.fi; Sirpa Kannasoja, yliopistonlehtori; Hilla Kiuru, väitöskirjatutkija; Paula Vasara, tutkijatohtori.

Tampereen yliopiston tutkijat: Aino Ahtinen, yliopistonlehtori, aino.ahtinen@tuni.fi; Aparajita Chowdhury, tohtorikoulutettava, aparajita.chowdhury@tuni.fi; Chia-Hsin Wu, tohtorikoulutettava, chia-hsin.wu@tuni.fi; Toni Pakkanen, tutkijatohtori, toni.pakkanen@tuni.fi.

Tutkimuksen toteutuksen aikana voidaan käyttää myös muita henkilötietojen käsittelijöitä, joita ei pystytä nimeämään etukäteen. Mikäli näin toimitaan, heidän kanssaan tehdään aina tietojenkäsittelysopimus ja soveltuvuus henkilötietojen tietoturvalliseen käsittelyyn arvioidaan ennen sopimuksen tekoa.

6. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kestoaika

Tutkimuksen nimi Yli 65-vuotiaiden media- ja robottilukutaidot (MediaRoboLit65+).

Hankkeen kesto: 1.9.2023-31.12.2027.

Kertatutkimus.

Henkilötietojen käsittelyn kesto: Hankkeen päättyessä (31.8.2027) tuhotaan väliaikaiset tiedostot, joita ei tarvita todentamiseen, ylimääräiset tiedostojen kopiot, sekä paperilla kerätty aineisto.

Anonymisoidusta ja pseidonimisoidusta aineistosta arkistoidaan 5–15 vuoden ajaksi sellaiset tiedostot, joita tarvitaan käytettyjen tutkimusmenetelmien ja / tai tulosten todentamiseen.

7. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö:

- tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi ja tutkimusaineistojen, kulttuuriperintöaineistojen sekä henkilötietojen arkistointi

8. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksen toteutuksessa käsitellään seuraavia henkilötietoja: perustiedot (nimi, ikä, sukupuoli, koulutustausta), yhteystiedot (asuinpaikka, työpaikan osoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero), työnimike / titteli, etninen tausta (vapaaehtoinen vastaus). Henkilötietoja kerätään yhteensä noin 3300 henkilöltä. Erityisten henkilötietoryhmien osalta ikääntyneitä hoivakodeissa asuvia on 20–30. Henkilötietoja käsitellään kolmessa suomalaisessa partneriyliopistossa.

Tulemme käsittelemään kaiken saamamme tutkimusaineiston ehdottoman luottamuksellisena ja siten, ettei henkilöllisyys tule ilmi. Tutkimusaineistoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuoja-asetuksen (2016/679, GDPR) edellyttämällä tavalla, eikä aineistoa luovuteta tutkimushankkeen ulkopuolisille henkilöille. Tutkimusaineistot tallennetaan nimettömästi myös Yhteiskunnalliseen tietoarkistoon tai muuhun vastaavaan arkistoon myöhempää tutkimusta varten. Tutkimuksessa noudatetaan Hyvän tieteellisen käytännön suosituksia tutkimuksen suorittamisesta.

Tutkimustuloksia esitellään tieteellisissä julkaisuissa, konferensseissa ym. tilaisuuksissa, yliopisto-opetuksessa sekä mahdollisuuksien mukaan tiedotusvälineissä.

9. Arkaluonteiset henkilötiedot

10. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötietoja kerätään tutkimukseen osallistuvilta haastattelujen, havainnoinnin ja kyselylomakkeen yhteydessä.

11. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tutkimusaineistoja käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuo-ja-asetuksen (2016/679, GDPR) edellyttämällä tavalla, eikä aineistoa luovuteta tutkimushankkeen ulkopuolisille henkilöille.

12. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä tai luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

13. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

14. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Manuaalisen aineiston suojaaminen: Lukitussa tilassa.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot: käyttäjätunnus ja salasana.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Aineisto pseudonymisoidaan suojatoimena eli suorat tunnistetiedot säilytetään erillään aineistosta. Siltä osin kuin kyse on videoaineistosta, joka sisältää tutkittavan kuvaa ja ääntä aineisto kuitenkin analysoidaan sisältäen nämä tunnistetiedot.

15. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri arkistoidaan: ilman tunnistetietoja.

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa:

Tutkimusaineistot tallennetaan anonyymina myös Yhteiskunnalliseen tietoarkistoon tai muuhun vastaavaan arkistoon myöhempää tutkimusta varten arkiston käytänteiden määrittelemäksi ajaksi. Tutkimuksessa noudatetaan Hyvän tieteellisen käytännön suosituksia tutkimuksen suorittamisesta.

16. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa yliopisto voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista

- c) yliopisto ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada yliopistolle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle yliopiston estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Yliopisto voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi